

Україна | Оцінка продовольчої безпеки та життєзабезпечення, травень 2020 року

Деталі оцінки

Норвезька рада у справах біженців здійснювала швидку оцінку продовольчої безпеки та життєзабезпечення з 5 по 15 травня 2020 року для кращого розуміння вторинного впливу COVID-19 на вразливе населення районів уздовж лінії зіткнення на Сході України. Зібрані дані порівнювалися з базовими даними, зібраними в тих самих домогосподарствах у жовтні-листопаді 2019 року.

381 родина взяла участь в опитуванні в містах, селах та селищах Луганської та Донецької областей.

У квітні 2020 року Норвезька рада у справах біженців також провела моніторинг ринку в м. Авдіївка та Золоте, смт Очеретине, с. Старогнатівка та Степне спільно з партнерами з Робочої групи з питань грошової допомоги. Аналіз ринку орієнтовано на ті райони, які співпадають з населеними пунктами в межах оцінки продовольчої безпеки та життєзабезпечення. Інформацію про ціну та наявність основних продуктів харчування та гігієнічних засобів було зібрано в 14 роздрібних торговців, а також у 21 покупця. Ці дані порівнювалися з даними моніторингу ринку в лютому для виявлення коливань ціни та доступності товарів.

Загальний вплив COVID-19

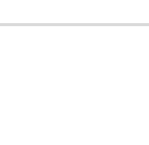
76% опитаних родин підтвердили, що вони зазнали впливу COVID-19

Родини підкреслили, що насамперед вони зазнали впливу за рахунок підвищення цін на продукти харчування та гігієнічні засоби; додаткових транспортних витрат; втрати доходу; переповненої житлової площі через карантинні заходи.

44% родин, які зазнали впливу COVID-19, понесли додаткові транспортні витрати

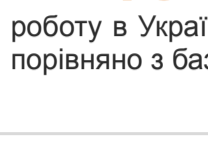
31% домогосподарств, що зазнали впливу COVID-19, повідомили про переповнену житлову площу

Вплив COVID-19 на життєзабезпечення

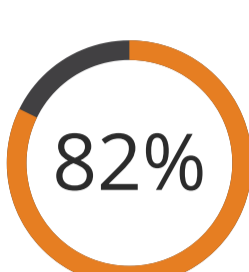

38% родин, які було опитано, підтвердили зниження щомісячного доходу порівняно з базовими даними. Середній показник зменшення щомісячного доходу в цих родинах склав приблизно 34%.

22% родин повідомили про втрату доходу, а 12% — що основний годувальник у родині втратив роботу в Україні через COVID-19. Крім того, 64% родин повідомили про зменшення кількості годувальників порівняно з базовими даними.

Вплив COVID-19 на ціни

82% родин зазнали впливу COVID-19 через збільшення цін на продукти харчування та гігієнічні засоби

Графік 1: Чи відбулися зміни в наявності/доступності товарів у вашому населеному пункті?

(На це запитання можна було дати декілька відповідей) (Джерело: Моніторинг ринку)

90% зростання цін на цибулю відзначили в напівпериферійних населених пунктах

(Джерело: Моніторинг ринку)

Графік 2: Середні ціни (у гривнях) на основні продукти харчування в напівпериферійних населених пунктах

Напівпериферійні населені пункти — це міста, розташовані на відстані 5 км від лінії зіткнення. (Джерело: Моніторинг ринку)

Графік 3: Середні ціни (у гривнях) на основні продукти харчування в периферійних населених пунктах

Периферійні населені пункти — це міста, що знаходяться в межах 5 км від лінії зіткнення. (Джерело: Моніторинг ринку)

Дані з оцінки ринкової специфіки, наведені на графіку 2 та графіку 3, підкреслюють підвищення цін на основні товари. Зокрема ціни на цибулю та гречку зросли на 90% та 63% відповідно в напівпериферійних населених пунктах (> 5 км від лінії зіткнення). Також до 20% збільшилися ціни в цих районах на яйця та цукор. Ці зростання обґрунтовуються нещодавнім аналізом ринку, проведеним корпорацією «АТБ Маркет» (великий виробник та роздрібний торговець в Україні). Їх дослідження встановило, що карантинні заходи та обмеження через COVID-19 спричинили значне збільшення витрат на виробництво для постачальників, а отже, і всіх операторів роздрібного ринку України. Згідно з оцінкою АТБ, ціни на кошик для борщу зросли на 35 – 128% (зокрема, картопля, капуста, цибуля та морква).

28% зростання ціни на кошик для борщу (картопля, капуста, цибуля та морква) в напівпериферійних населених пунктах

(Джерело: Моніторинг ринку)

Послаблення обмінного курсу української гривні також вплинуло на ріст цін. Коливаний цін мінімальний в периферійних локаціях, що потребує вивчення. Подальший аналіз змін у часі потрібен на додачу до постійного моніторингу ринку. Однак через підтвердження з багатьох джерел щодо значного росту цін, буде важливо адаптувати поточні проекти для врахування впливу COVID-19 на місцеві ринки у населених пунктах, що постраждали від конфлікту.

Вплив COVID-19 на доступ до ринку

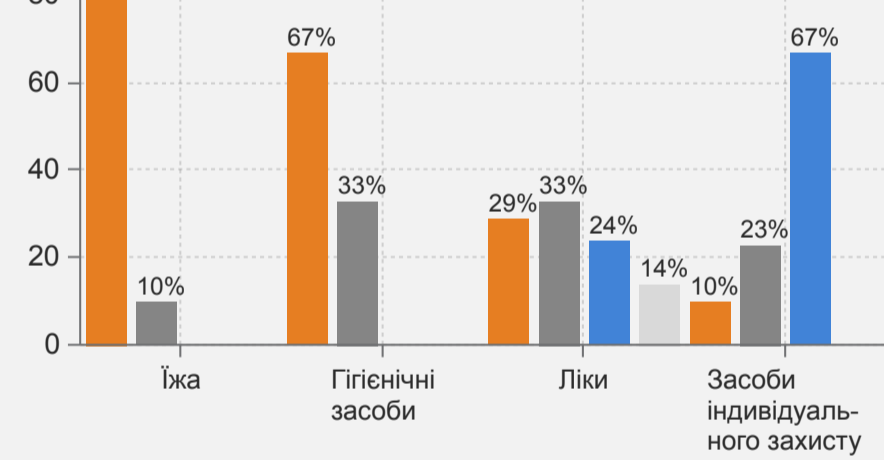
29% родин зіткнулися з певним рівнем проблем із доступом до продовольчих ринків/магазинів.

Дані моніторингу ринку, зібрані в роздрібних торговців, підтвердили відсутність моркви, цибулі, капусти, яєць і курячих ніжок у конкретних районах, а саме: м. Авдіївка та с. Степне (зокрема, цибуля й капуста). Хоча дані моніторингу ринку, зібрані від клієнтів, які становлять 90% від усіх опитаних, показали, що продукти харчування цілком доступні. Однак, існують проблеми з наявністю продуктів у конкретних районах, а отже, локалізовані дослідження та відповідні висновки залишаються актуальними.

Доступ до засобів індивідуального захисту, наприклад, кількість масок та рукавичок обмежено в багатьох місцях (Недоступні 67%). Крім того, було лише 5 роздрібних торговців, які продають засоби гігієни та індивідуального захисту, зокрема антисептичні та дезінфікуючі засоби для рук. Для інтервенцій з покращення доступу до таких товарів, що використовуються для запобігання інфікуванню COVID-19, слід мати це на увазі.

100% тих, хто їздять купувати товари в інших місцях, роблять так, щоб отримати доступ до нижчих цін

Графік 4: Будь ласка, опишіть наявність товарів для задоволення основних потреб у повному обсязі на місцевих ринках у вашому населеному пункті

(Джерело: Моніторинг ринку)

Графік 5: За якими товарами люди їздять?

(На це запитання можна було дати декілька відповідей) (Джерело: Моніторинг ринку)

Механізми виживання родин

Чи доводилося комусь у вашій родині застосовувати будь-яку з наступних стратегій виживання, щоб впоратися з відсутністю ресурсів для задоволення основних потреб за останні 30 днів

34% опитаних родин витратили гроші на заощадження за останні 30 днів

62% опитаних зменшили витрати на медичні товари та послуги за останні 30 днів

4% опитаних відправляли членів своєї родини їсти/жити з іншою родиною/друзями

Додаткові результати індексу стратегій виживання: 66% опитаних домогосподарств зменшили споживання основних продуктів; 58% опитаних родин зменшили споживання неосновних продуктів; 24% затримували або пропускати сплату оренди та комунальних послуг; 20% повідомили, що використовували джерела доходу, що знижували їхню гідність, вдавалися до нелегальної та ризикованої роботи за останні 30 днів.

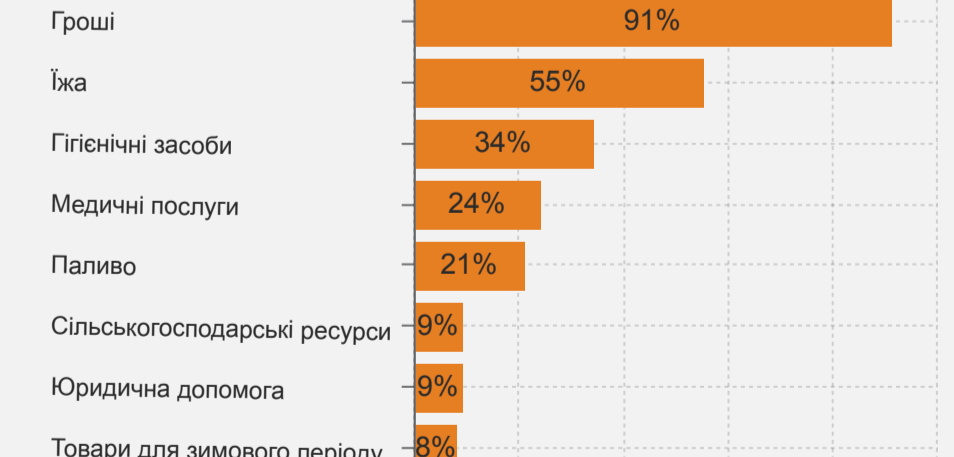
Необхідна допомога

93% надали перевагу грошовій допомозі, 6% надали перевагу натуральній допомозі та 1% — ваучерам

29% опитаних родин отримували гуманітарну допомогу за останні 2 місяці

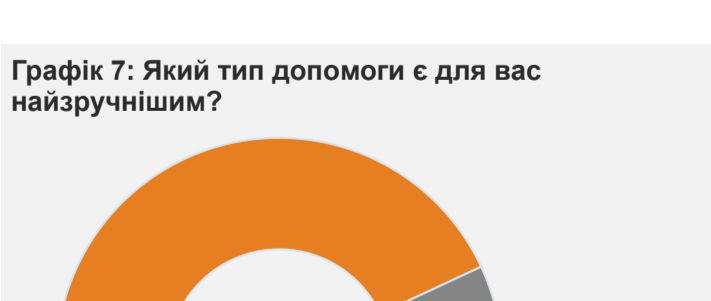

Графік 6: Якого типу допомоги ви потребуєте зараз?

(На це запитання можна було дати декілька відповідей)

Графік 7: Який тип допомоги є для вас найзручнішим?

Графік 8: Що вам потрібно для захисту від коронавірусу

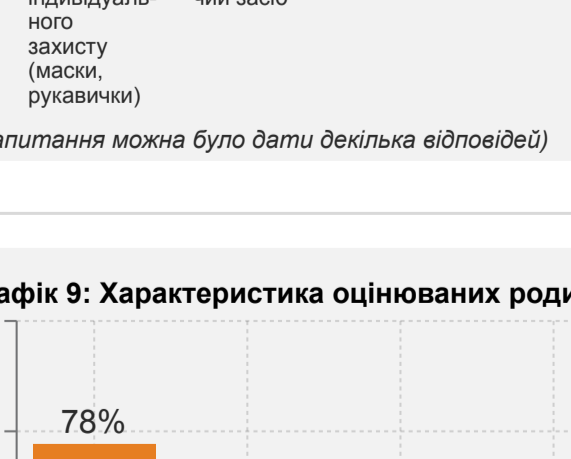
(На це запитання можна було дати декілька відповідей)

Серед опитаного населення, малий, але значний відсоток або залишилися, або потрапили до категорії низької оцінки споживання їжі та низького індексу стратегій виживання (39%, 15%). Велике занепокоєння викликає застосування родинами негативних стратегій виживання, зокрема скорочення витрат на охорону здоров'я. Представлений аналіз підкреслює, що ендемічні вразливості посилюються значними економічними наслідками COVID-19 та пов'язаними з ними карантинними заходами.

Розглядаючи підхід до реагування, можна зазначити, що готівка є кращим механізмом, і це виявляється щонайменше в місцях проведення аналізу, де ринки функціонують. Може знадобитися тимчасове коригування суми грошової допомоги у відповідь на коливання курсу валют та цін, а також виникнення додаткових транспортних витрат. Натуральна допомога може бути необхідною для забезпечення певних засобів індивідуального захисту, якщо ринки ще недостатньо пристосовані.

Методологія та обмеження:
Для цієї швидкої оцінки NRC використовувала зручний стратифікований підбір вибірки. Рамки вибірки проб склалися з 1010 родин, які було ідентифіковано та зареєстровано NRC у 2019/2020 роках. Ці родини раніше оцінювалися під час реєстрації (Проект NRC з грошової допомоги 2019/20), та їм було надано бали вразливості. Ці родини в межах вибірки підпадають під визначення NRC як дуже вразливі. Через пов'язані з COVID-19 обмеження руху та поточну політику NRC щодо зменшення контакту з уразливим населенням, команда програми «Продовольча безпека та життєзабезпечення» визначила, що найкращим підходом є використання цієї вибірки через велику кількість зареєстрованих родин та комплексні заходи, проведені під час ідентифікації/реєстрації.

Графік 9: Характеристика оцінюваних родин

(Деякі родини підпадають під більш ніж одну категорію)